

РІШЕННЯ № 88

Про виконання обов'язку підвищення кваліфікації адвокатами за 2022 рік

«11-12» серпня 2023 року

м. Ужгород

Рада адвокатів України, розглянувши звернення Голови Ради адвокатів Волинської області Руденко Г.А. вих. № 23/11 від 03 серпня 2023 року та звернення в.о. Голови Ради адвокатів Львівської області Ковної У.С. вих. № 182 від 04 серпня 2023 року щодо наслідків невиконання адвокатами у 2022 році Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України з огляду на призупинення дії п.п. 19, 20 Порядку відповідно до рішення Ради адвокатів України № 30 від 16 березня 2022 року та інших питань пов'язаних з підвищенням кваліфікації адвокатів, звертає увагу на наступне.

Відповідно до статті 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон) під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний підвищувати свій професійний рівень.

На виконання вказаної статті Закону, 03 липня 2021 року рішенням Ради адвокатів України затверджено Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України (далі – Порядок), яким визначено вимоги до підвищення професійного рівня адвокатів.

Вимоги щодо підвищення професійного рівня адвокатів передбачені Розділом II Порядку.

Зокрема, адвокати, які набули статусу адвоката, протягом перших трьох років своєї адвокатської діяльності зобов'язані підвищити свій професійний рівень на рівні 48 годин з яких не менше 16 годин – щороку. У разі отримання свідоцтва на право заняття адвокатською діяльністю у другому півріччі відповідного року, такий адвокат має право отримати меншу кількість балів у першому році отримання свідоцтва, за умови, що загальна кількість балів за 3 роки становитиме не менше 48 годин (пункт 19 Порядку).

Відповідно до пункту 20 Порядку, всі адвокати, за виключенням адвокатів, зазначених у пункті 19, зобов'язані підвищувати кваліфікацію адвоката на рівні 10 годин на рік (10 залікових балів).

Отже, пункти 19 та 20 Порядку встановлюють необхідний обсяг підвищення професійного рівня адвокатом, який визначається у годинах і залікових балах.

Враховуючи бойові дії на території України та неможливість у зв'язку з цим проведення у деяких регіонах України акредитованих заходів з підвищення кваліфікації, рішенням Ради адвокатів України № 30 від 16 березня 2022 року, на період дії воєнного стану в Україні **призупинено дію пунктів 19, 20 Порядку, що не скасовувало передбачений Законом обов'язок підвищення професійного рівня, а лише дозволяло адвокату підвищувати свій професійний рівень у меншому обсязі, ніж встановлено вимогами Порядку.**

Відповідно, невиконання адвокатом вимог пунктів 19, 20 Порядку за 2022 рік, тобто підвищення ним професійного рівня в меншому обсязі, ніж встановлено зазначеними пунктами Порядку, не є дисциплінарним проступком, а тому не може слугувати підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Під час воєнного стану кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури проводили кваліфікаційні іспити, керівники стажування продовжували укладати договори на керівництво стажуванням, а ради адвокатів регіонів продовжували здійснювати організацію стажування та видавати свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

З метою сприяння допуску до професії адвоката в умовах воєнного стану, Радою адвокатів України були прийняті рішення «Про внесення змін та доповнень до Порядку допуску до складення кваліфікаційного іспиту, порядку складення кваліфікаційного іспиту та методики оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні та Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю».

Протягом 2022 року Парламент України **прийняв 399 законів та постанов воєнного часу**, з яких 44 - закони оборони і безпеки, 26 - закони соціальної сфери, 74 - закони у правовій сфері тощо.

Зокрема, законодавець неодноразово вносив зміни та доповнення до КПК України, у тому числі щодо визначення підсудності, проведення слідчих дій, а також інших особливостей режиму кримінального провадження в умовах воєнного стану. КПК України установлені особливості досудового розслідування, які необхідно враховувати у процесі здійснення захисту осіб у кримінальному провадженні. Особливий порядок досудового розслідування в умовах воєнного стану дозволяє проведення слідчих дій у нічний час,

збільшено строк затримання особи, збільшені строки повідомлення про підозру затриманому тощо. Посилено також відповідальність за низку складів кримінальних правопорушень, передбачених Кримінальним кодексом України.

Органи досудового слідства продовжують діяти, а суди продовжують здійснювати правосуддя на території, на якій введено воєнний стан, з особливостями відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану». У разі припинення роботи певного суду через військові дії, розгляд справ здійснюється іншим судом.

Адвокати в умовах воєнного стану продовжують здійснювати свою адвокатську діяльність на досудовому слідстві та в судах, застосовуючи нове законодавство воєнного стану.

Вища школа адвокатури у 2022 році продовжувала забезпечувати заходи з підвищення професійного рівня адвокатів. За її інформацією електронні **сертифікати про підвищення професійного рівня у повному обсязі, передбаченому пунктами 19, 20 Порядку, за 2022 рік отримало 47,7% адвокатів**, тобто майже половина.

У поточному 2023 році електронні сертифікати про підвищення професійного рівня у повному обсязі, передбаченому пунктами 19, 20 Порядку, **вже отримало 30,2% адвокатів**.

Вивчення та розуміння цілого пласту нового законодавства, прийнятого під час воєнного стану є надзвичайно важливим з точки зору ефективності захисної діяльності адвоката та необхідністю для якісного надання адвокатами професійної правничої допомоги, особливо із законодавства воєнного часу. Зазначене потребувало відновлення вимог щорічного обсягу підвищення професійного рівня адвоката.

Рішенням Ради адвокатів України № 185 від 27 грудня 2022 року внесені зміни до рішення № 30 від 16 березня 2022 року, якими визначено строк призупинення дії п.п. 19, 20 Порядку – **«до 31 грудня 2022 року»**.

Таким чином, з 01 січня 2023 року вимоги п.п. 19, 20 Порядку діють у повному обсязі.

Рада адвокатів України звертає увагу на особливу категорію адвокатів - керівників стажування, які укладають за встановлену законодавством плату договори на керівництво стажуванням з особами, які склали кваліфікаційні іспити та отримали свідоцтва про складання кваліфікаційного іспиту, для формування і закріплення на практиці осіб професійних знань, умінь і навичок щодо готовності таких осіб самостійно здійснювати адвокатську діяльність з метою отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

Враховуючи, що до завдань стажування відноситься, у тому числі, набуття нових та вдосконалення наявних професійних навичок та умінь,

практичне застосування професійних знань, отриманих у результаті теоретичної підготовки особи, необхідних для заняття адвокатською діяльністю самостійно; поглиблення професійної спеціалізації, накопичення практичного досвіду для якісного надання правової допомоги, **керівник стажування, який готує (навчає) стажиста до самостійної адвокатської діяльності, повинен сам мати належний рівень професійних знань, підвищувати свій професійний рівень адвоката у повному обсязі, особливо щодо законодавства воєнного стану. Невиконання зазначеної вимоги несе ризики для якісної підготовки осіб, які виявили намір займатися адвокатською діяльністю.**

Рада адвокатів України акцентує увагу на тому, що пп. 4.3.7. Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, передбачає надання до заяви про включення до реєстру керівників стажування інформації про підвищення такою особою кваліфікації (професійного рівня), відповідно до вимог, що встановлені Радою адвокатів України, а саме: не менше ніж за 3 роки, що передують зверненню такого адвоката до ради адвокатів регіону для включення його до Реєстру керівників стажування.

Ці вимоги, встановлені Радою адвокатів України, також як і інші приписи Порядку підвищення кваліфікації адвокатів діяли без призупинення.

У зв'язку з викладеним вище, договори на керівництво стажуванням з особами, які склали кваліфікаційні іспити та отримали свідоцтва про складання кваліфікаційного іспиту, **повинні укладатися з тими керівниками стажування, які у повному обсязі підвищили свій професійний рівень за 2022 рік.**

Означені вимоги щодо обсягу підвищення професійного рівня також поширюються на лекторів/спікерів/доповідачів з числа адвокатів, які залучаються оператором з проведення заходів з підвищення професійного рівня адвокатів, що передбачено Порядком акредитації та сертифікації.

Отже, Вищій школі адвокатури Національної асоціації адвокатів України та радам адвокатів регіонів, з метою уникнення непорозумінь в трактуванні адвокатами рішень Ради адвокатів України з питань підвищення професійного рівня адвокатів у 2022 році та забезпечення виконання даного рішення адвокатами, які є керівниками стажування та лекторами/спікерами/доповідачами з числа адвокатів, які залучаються оператором з проведення заходів з підвищення професійного рівня адвокатів, необхідно розробити та провести окремі спеціальні заходи з підвищення професійного рівня адвокатів за 2022 рік, включаючи законодавство воєнного стану, з зарахуванням відповідної кількості годин та залікових балів.

Рада адвокатів України, з огляду на наведене, враховуючи пропозиції членів Ради адвокатів України, на підставі статей 21, 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положення про Раду адвокатів України, Регламенту Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Звернути увагу адвокатів, що призупинення дії пунктів 19, 20 Порядку підвищення кваліфікації адвокатів рішенням Ради адвокатів України № 30 від 16 березня 2022 року, у зв'язку з бойовими діями на території України та неможливістю проведення у деяких регіонах України акредитованих заходів з підвищення кваліфікації, не скасовувало передбачений Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» обов'язок підвищення професійного рівня адвоката у 2022 році, а лише надавало право адвокату підвищувати свій професійний рівень у меншому обсязі (за кількістю годин та залікованих балів), ніж встановлено вимогами Порядку.
2. Встановити, що невиконання адвокатом за 2022 рік у повному обсязі вимог, передбачених пунктами 19, 20 Порядку підвищення кваліфікації адвокатів (кількості годин та залікованих балів), не є дисциплінарним проступком і не може слугувати підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.
3. Керівники стажування укладають договори на керівництво стажуванням з особами, які склали кваліфікаційні іспити та отримали свідоцтва про складання кваліфікаційного іспиту, лише за умови підвищення ними свого професійного рівня за 2022 рік у повному обсязі.
4. Лектори/спікери/доповідачі з числа адвокатів можуть залучатися оператором з проведення заходів з підвищення професійного рівня адвокатів виключно за умови підвищення ними свого професійного рівня за 2022 рік у повному обсязі.
5. Вищій школі адвокатури Національної асоціації адвокатів України та радам адвокатів регіонів, з метою забезпечення виконання даного рішення Ради адвокатів України адвокатами, керівниками стажування та лекторами/спікерами/доповідачами з числа адвокатів, які залучаються оператором з проведення заходів з підвищення професійного рівня адвокатів, провести для них окремі спеціальні заходи з підвищення професійного рівня адвокатів за 2022 рік, включаючи законодавство воєнного стану, зарахувавши відповідну кількість годин та залікових балів.

6. Секретарю Ради адвокатів України повідомити про прийняте рішення Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, ради адвокатів регіонів, кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури регіонів, Вищу школу адвокатури Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України /підпис/

Лідія ІЗОВІТОВА

Секретар Ради адвокатів України /підпис/

Ігор КОЛЕСНИКОВ